

Dugnad på Skåtøy. En betydelig innsats er lagt ned for Capt. Dønvijs Life-saving Globe, et lokalhistorisk prosjekt, med en stor internasjonal dimensjon. Minnesmerket om Dønvik og alle liv som kunne vært spart, trenger din støtte (en spleis!) **Vipps til 575290** (Skåtøys Venner). Vipps mens du husker det – takk!

Tor D

epost: skatoy.flaskepost@gmail.com
 mobil: 90678830

Kragerø — Fra sjøfartsby til Norges RIB hovedstad?

Ibsen skrev:

*Det går en Nemesis igjennom livet,
 den rammer sikkert, skjønt den rammer sent,
 at romme væk fra den, er ingen givet*

På sjøen. – Gjør velstandsutvikling at en Nemesis fra ishavet nå angriper vår tids «levende kystkultur» og natur på vår vakre lille kyststripe? – Arven vi fikk til forvaltning fra skaperen selv og generasjonene før oss.

Kan en lynrask evolusjon hjelpe oss ut av uføret? Jeg tenker da på Freya, hun gnafser i seg 70-80 kilo uønsket Stillehavsøsters i døgnet for så å gyve løs på RIB-er for å få sin skjønnhetssøvn. En RIB er upraktisk, dyr, dårlig og farlig – en totalt meningsløs båttype med liten bruksverdi, hverken forankret i kystkultur eller tradisjoner, men altså en utmerket hvalrosseng. En parodi av en

båt i likhet med skipperne – de med capsen bak fram, som streber etter høyere status ved stadig å henge større og flere påhengere på gavlen av sine delux hvalrossenger.

Kanskje Freya setter kurs mot Svalbard igjen for å fortelle om gode forhold i Kragerø. Snart har vi trolig hele flokken her, og hvalrossenger fins det nok av i «single-, double-, queen- og king-size» utgaver slik at selv de største og feitesten kan velg og vrake i natteleier.

Med slik evne til rask evolusjon forstår nok hvalrossene snart hva en «Beach Club» er, og hele flokken hvelver seg opp på dette flotte kystkulturtilbudet på Stabbestad, for å nyte en paraplydrink eller to før de legger seg.

Kanskje evolusjonskåte hvalrosser også snart forstår at de kan hvelve seg opp på en golfbil og komme seg opp i SPA avdelingen for å få stelt bartene sine?

På Land. – For byutvikling har vi i et par generasjoner gått veien mot frem-

tiden med bind for øynene, men om det fins en Nemesis som kan hjelpe oss på det området er høyst usikkert.

Med Brotorvets massive vegg som bakteppe ble Stathelle kåret til Norges styggeste tettsted, i Kragerø bygger vi tilsvarende vegg av betongkladeiser i sjøkanten foran byen!???

Siste skudd for baugen er et parkeringshus foran kirke og minnepark, en firkantet massiv betongkladeis minst like malplassert som det tilsvarende kommune-bygget på B13 tomta. B13 byggets «arkitektoniske» grep for til-pasning til Kragerø er like komisk og dårlig som brovingen og de små saltakene på Brygga Mat komplekset.

Lianene som pynter fasaden på parkeringshuset bringer imidlertid tankene til Tarzan, godt historisk forankret i Tarzan-badeboksene sydd på Trikotasjen på 1950 tallet.

Men eiendomsutvikleren må nok finne på noe bedre. Hva med kingsize statuer av Jesu disipler (ala kristusfiguren i Rio) på taket nær kirka for å tekkes geistligheten? Hva med et tysk ubåt-tårn foran bautaen i minneparken for alle de sjøfolk som ga sitt liv for vår frihet? Da kan savnede sjeler fra alle verdens hav skue ut over fjorden gjennom fiendens periskop, og da blir trolig salige Per Hansson også fornøyd?

Tolv disipler ødelegger profitt for eiendomsutvikler, så man får nøye seg med en, f. eks Judas Iskariot. Judas sin kompetanse, holdning og integritet minner oss også om kommunens og bygnings-etatens bidrag til utvikling av den rare lille sjøfartsbyen vår for fremtiden.

Ser ellers i KV at Kragerø bys store velgjører tjente 19 milliarder i fjor, og trolig kan vi nå endelig få en etterlengtet pengebinge til Kragerø! Den eneste pengebingen jeg vet om er det gamle bankhvelvet i Sjømandsforeningens hus, men den er altfor liten. Derfor må velgjøreren få kjøpt dette huset, rive det og sette opp en 8 etasjes «Barcode» pengebinge.

For å ta vare på Kragerøs egenart kan Sjømandsforeningen da sette opp en ruff til møtelokale og sine historiske

samlinger oppe på taket. Man må såpass høyt opp for at sjøulkene skal se sjøen over alle praktbyggene i vannkanten. En utvendig glassheis formet som en livbåt vil forsterke det maritime uttrykket til pengebingen. I tillegg til ruffen plasseres endestasjonen for gondolbanen til SPA hotellet på Stabbestad på takets vestre hjørne, og på det østre plasseres en hvalrosseng (RIB) for å minne oss om at vi tross alt lever i en ny tid..

En puslete gammel gresk gud, «Nemesis – for uunnåelig gjengjeldelse og hevn», duger ikke til kamp mot historieløshet, men kanskje trenger vi en filial av Andebys B-gjeng?

«Mordet på menneskesinnet er det mest fryktelige av alle mord, og det er den mest grusomme av alle forbrytelser.» uttalte Per Hansson da han ble intervjuet i starten på rasering av den rare lille byen vår på 1970 tallet.

Sakte, men sikkert tapes byens ansikt, sjel og vår egen identitet....

Med et skråblikk fra fjorden

Tor Dønvik

Med skråblikk på skjærgård og Skåtøy?

Artikkelen over er mitt satiriske leserbrev til KV 9 august. Jeg tror løpet er kjørt for det som en gang var byen vår, for oss

som vokste opp her for et par generasjoner siden, og for E. Munch og andre notabiliteter som priset Kragerø før oss.

Men hvem skulle trodd at statsmakten så på Freya som en så stor trussel mot rikets utvikling og velstand at det stakkars dyret ble skutt allerede 13. august?

Utviklingen i skjærgården?

Øydistriktet forgubbes nå i rekordfart – barn i skjærgården er snart like sjeldne som torsk i våre sund, bukter og vikene.

Uten barn dør lokalsamfunnet, så brutal er dagens virkelighet. Jeg tror at en «levende» skjærgård er verdifull, ikke bare for oss som bor her, men også for kommunen, og ikke minst våre sommergjester?

Når det gjelder fast bosetning erfarer vi nå at ledige tomter ikke lenger fører til nybygg og tilflytting av barnefamilier, og eksisterende bolighus selges nå ofte til veletablerte eldre fremfor barnefamilier.

Markedet rår og boligpriser presses nå opp på mange slags vis fordi vi bor i attraktivt ferieområde.

Hvem har skylda for, og hvem kan gjøre noe med denne utviklingen?

I min tid har de aller fleste fastboende på Skåtøy ikke ønsket utbygging av hverken store hytte- eller boligfelt. Så vidt jeg husker har dette synet også vært 2

fremmet siden 1960 tallet av Skåtøy Vel, og jeg tror mange av våre sommergjester er av samme oppfatning.

Vi nærmer oss grensen for hva natur og miljø tåler av utbygging på Skåtøy, men vi har plass nok til noen flere sårt tiltrengte barnefamilier.

Er det flaks og tilfeldigheter som har gjort at vi har unngått storutbygginger på øya vår? – Nei, men den viktigste årsaken til det er nok at vi heldigvis så langt har unngått eiendomsutviklere på øya. Skadene disse har gjort på natur, miljø, kultur og tradisjoner langs vannkanten i Kragerø og f.eks. på store deler av Bærø får Freyas herjing til å blekne. I motsetning til hva tilfellet var med Freya kan vi heller ikke regne med at staten griper inn for å bli kvitt slikt ivesen.

Her snakker vi om ulv i fåreklær, eller aksjeselskap eid av bringebær-advokater som som sier at de vil øyas beste? Man er på tilbudssiden; kulturminnet «Pestas hus» tilbys lokalbefolkning og kommune gratis, og innleiet arkitekt påpeker store fordeler ved å lage et par hyttefelt med tilhørende veianlegg på Skollurheia slik at dette uberørte området endelig kan tilrettelegges for turbruk og naturopplevelser! Den sleipe ulvens forsøk på å sluke både bestemor og Rødhette fikk seg et skudd for baugen i første omgang, men kjenner vi ulven rett påberoper den

seg juridisk rett til både fredning og fri jakt helt uten boplikt. Alle må jo skjønne at streifdyr som ulv og AS-er selvfølgelig hverken kan pålegges bo eller driveplikt.

Så nå sitter Storulv trolig misfornøyd i hiet sitt i Oslo og spiser bringebær og drømmer om indrefilet, sammen med et passende ulvekobbel av advokater, arkitekter og rådgivere med lang erfaring fra byråkrati og politikk. Nå skal smutthull i lover og regler granskes og alle muligheter for saksøking og rettsoppgjør gi grunnlag for en fremtidsrettet eiendomsutvikling også på Skåtøy!

"Greed is good" er deres mantra, ulvene som nå herjer i kommunen er mer skremmende enn de ulvene på Stabbe- stad jeg husker fra 1960 tallet.

Bildet fra Berg Museum viser ulvenes matmor (og vår flotte naturfaglærer) Liv Brodtkorb

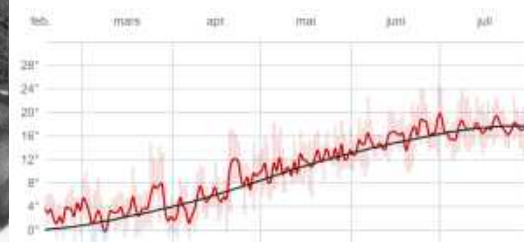
Når Freya er død bør vi kanskje innføre ulv her igjen, og kanskje benkeforslaget om å liste «persona non grata» på et kommunalt møte tidligere i år har noe for seg likevel?

Tor D

Værgalskap

Undertegnede helårs koggfører lider av værgalskap med hensyn til isforhold på vinterstid. Med gjentakende milde vintre er det kanskje nå grunn til å bekymre seg for sommerværet også?

Yr- statistikk for temperatur på Jomfruland for i år er ikke urovekkende over normalen. Det er forsåvidt en god nyhet klimamessig, men hva hjelper det når vi ikke hatt ordentlig regn siden 15. februar.

(En rotbløyte på ca. 30 mm i løpet av to døgn er det som må til for at fuktighet skal trekke 20-25 cm ned i tørr jord).

På tross av at skog og mark er knusktørr er det forbausende grønt og frodig. Det lille regnet vi har fått har kommet 3

jevnt fordelt i små porsjoner og det har trolig berget gress og andre vekster med røtter i jordskorpa. Verre er det nok for parselldyrkerne på Grønne Havet, for skogen og for dyrelivet.

Ifølge meteorologene var årsmiddel for regn på Jomfruland i perioden 1971-2000 ca. 950 mm

På målestasjon på Jomfruland har det kun falt 125 mm siden 1. mars og da var snøen allerede borte så vi fikk ikke noe vann fra snøsmelting heller.

Et område med en årsnedbør på mindre enn 250 mm defineres som ørken, og forsetter det med like lite nedbør her de neste 6 måneder bor vi altså i en ørken!

Både natur og «bønder» lider av tørke. I hele Sør-Norge merker alle og enhver tørken ikke minst på grunn av strømprisene som er mer enn 10 ganger det normale. Fortsetter tørken utover høsten trues det med strømrasjonering.

Vi lærte på skolen at vi som bor østafør Langfjella ligger i regnskyggen for lavtrykkene som kommer fra vest.

Global oppvarming gjør stort sett værslaget i Norge varmere, villere og våtere. Men regn på Jomfruland, det får vi først når lavtrykkene fra Atlanteren feier inn over Irland og England før de når oss.

Ser vi stort på det forårsaker global oppvarming kanskje at lavtrykkene fra Atlanteren tar en ørliten nordligere bane slik at vi enda oftere havner i regnskyggen av Langfjella. Hvis en tenker gjennom det ser vi at selv små endringer i globalt klima i Atlanteren trolig kan forårsake store lokale endringer?

Er det slik at tukler vi mennesker for mye med naturen tar den hevn?

En glede over isfrie vintere kan da fort bli ødelagt av ørkenlignende tilstander på grunn av lite nedbør!

Tor D

Melding fra Montessoriskolen:

Totalt antall elever er 46 dette skoleåret, med 6 førsteklassinger, en ny elev på 2. trinn, en ny på 3. trinn og en ny på 5. trinn.

Det er vi veldig godt fornøyd med.
Vi gleder oss til et nytt og spennende skoleår!

Maria Borkhus

Barn på Skåtøy

Med synkende barnetall på Skåtøy, i skjærgården og hele kommunen er det hyggelig å se at privatskolen på Skåtøy er levedyktig - nå snart på tiende året etter den åpnet høsten 2013.

Når du treffer på eller hører lyden fra glade unger på lekeplassen, i skogen eller på stranda tyder alt på at de har det bra på skolen sin. La oss håpe at ungene i tillegg til læreplan får med seg at det er både mulig og trivelig å oppholde seg på en øy. Vi kan jo håpe på at noen av Montessoriangene er troendes til å bosette seg i skjærgården når de engang blir voksne stifter familie og får barn?

Å starte privatskolen var et stort prosjekt med høy risiko for et lite lokalsamfunn, – men med mye idealisme, dugnad og støtte i lokalmiljøet i startfasen gikk det bra. Nå er skolen selvgående, veletablert og den største arbeidsplassen i øydistriktet.

På tross av en del skepsis til privatskoler blant kommunens politikere, byråkrater og ansatte fikk vi den helt nødvendige offentlige goodwill og støtte til å gjennomføre prosjektet. Skepsisen kom blant annet fra blårossen i kommunen som mistet statlige overføringer pr. privatskoleelev.

Nå er det slik at statlige rammeoverføringer ikke øremerkes skoleformål og siden kommunal blåross regner på hele kommuneøkonomien blir fasitsvaret selvfølgelig at sentralisert stordrift av skoler er lønnsomt. I den grad stordrift av skoler gir lave årskostnader pr. elev kan «innsparingen» kanskje brukes både til kulturhus og administrasjonsbygg? Resultatet ble store investeringer for å bygge Telemarks største barne- og ungdomsskole på en trang tomt midt i lille Kragerø by, for så å ta ut synergieffekter og stordrifts fordeler i stort monn.

Regeverk gir privatskoler 85% av statens årlige bevilgninger pr. elev i offentlig skole. For Montessoriskolen er statens støtte imidlertid øremerket til skoleformål, loven tillater ikke uttak av

overskudd fra privat skoledrift. På Skåtøy rekker til; skole uten foreldrebetaling, leksefri skole, heldagsskole for alle trinn, mat på skolen, helt uten synergieffekter eller fordeler av stordrift! Kostnader ved gjenbruk med oppgradering og vedlikehold av et gammelt bygg er ofte også lavere enn for et nybygg.

Jeg tror store og små skoler begge kan være like gode eller dårlige for elevene – ledelse, lærekrefter og nærmiljø betyr nok mye mere enn størrelsen. Men jeg tror at en liten skole og alternativ pedagogikk, der hver enkelt elev får en tilpasset opplæring, er en nyttig variant av skoletilbud i en kommune.

Helårs arbeidsplasser på Skåtøy.

Sjekk i Brønnøysundregisteret viser en rekke virksomheter med adresse Skåtøy.(NB ikke alle jobber fysisk eller bor på øya). Her listes Skåtøyvirksomheter som har oppgitt ansatte:

Navn - Organisasjonsform/ Antall ansatte/ Kommentar

SKÅTØY KAFÉ – AS/ **69**/ (Sommer)

KRAGERØSKJÆRGÅRDEN MONTESSORISKOLE – FLI/ **12**/

ABRAHAMSEN TORE – Enk/ **6**/

EIDKILEN – AS/ **5** /(Sommer)

BYGGMESTER ANDERS OLSEN - AS/ **4**/

ENERGIDRIFT – AS/ AS/ **4**/

HEIDI FELLE – ENK/ **4**/ (Sommer)

S-E BORING - AS/ **1**/

VAN VOORVELD CATERING SOLUTIONS – ENK/ **1**/

Totalt 78 er ansatt i ren sommerdrift der kafeen er størst.

Totalt 24 er ansatt i helårsdrift der skolen er størst. Av disse er noen på deltid og ca halvparten av de ansatte bor på Skåtøy.

Etterfølgende AS-er har ingen ansatte og / eller liten drift:

GALEASEN SKÅTØY AS

ANNEN ETAGE KRAGERØ AS

HØYVARDE HOLDING AS
ISEKSPORT AS
JAROS AS
KRAGERØ TRANSPORTSENTRAL AS
KRAGERØ VAKTSERVICE AS
LIFEAIRNERGY AS
OLMALAMA AS
SKÅTØY I FARTA! AS (Nystartet)
ØYTUNET AS

Enkeltmannsforetak (som jeg tror har aktivitet)

BJØRN ARNE HALVORSEN
DØNVIK MUR OG TREARBEIDE
FREDRIKSEN
IMPULSIVE BOATING SOLUTIONS WOUTER MIJLAND
KÅRE BJØRN KITTILSEN
RONNY ANDRESEN
SKJÆRGÅRDSTJENESTER TERJE STUBBENE
SKÅTØY SKJÆRGÅRDSFRISØR IRENE DÅVØY
ØDEGAARD PER ODDVAR
Filmmakeriet på Skåtøy (**Firma er ikke registrert på Skåtøy**)
(Det utgjør trolig et 10-talls selvstendig næringsdrivende på hel eller deltid).

Enkeltmannsforetak (usikkerhet om aktivitetsnivået?)

BYRÅET ØRJAN ELLINGVÅG
DYREBUTIKKEN.NET THERESE EVENSEN
GUNNY BRØRBY (**Registrert på Skåtøy, men flyttet fra øya**)
HALVORSEN SERVICE OG VEDLIKEHOLD
JAN GUNNAR BERG
JOACHIM KOLNES
KARL LARSEN
KJETIL VALLDAL MUSIKK & HELSE.

KORSEHAVNA CHARTER, GUNDERSEN
LISE JUEL
MARIT MORCH OLSEN
SKJÆRGÅRDSSMEDEN CRANNER
SKUESPILLERKOMPANIET TERJE SØDAL
TROND SØDAL
YMSE REDESIGN OG BRODERING HAUGLAND
(Brønnøysundlisten tar kun for seg firma med adresse Skåtøy, firma kan ha flyttet hit fra andre steder og andre flyttet fra).

Totalt snakker vi om et 20 talls personer som både bor og jobber på Skåtøy. Det er under 10% av de fastboende, og det skyldes nok at vår alt for stor andel av drøyt 200 fastboende er pensjonister.

Noen som har en god ide på hvordan skaffe oss 10 nye helårs arbeidsplasser på øya utenom turistnæringen? der i allefall 5 av disse er barnefamilier boende på øya? Vi har allerede startet privatskole, vi bør finne på noe annet også!

Med 5 nye barnefamilier kan vi trolig gjenåpne barnehagen? Mens vi venter bør alle vi fastboende gjøre det beste vi kan både for barn som bor her, og de som går på skole her.

Tor D

KONTINGENT 2022 SKÅTØY VEL

Disse er sendt ut nå og hvis du savner denne så oppgi følgende til undertegnede via e-post til hkh@kros.no:

- Navn
- Adresse
- Tlf
- Epostadresse

Det skjer på Skåtøy

SKÅTØY KAFÉ

Høståpent (se hjemmeside):
www.skatoykafe.no

Vi inviterer til sesongens to siste QUIZ på Skåtøy Kafé **fredag 2. og 23. september**

Vil du være med? Reserver bord på www.skatoykafe.no/book-bord.

Begrenset antall plasser, så her gjelder det å være rask!

Skåtøymiddag **kl. 17:30** og quiz **kl. 19:00** - tradisjon tro.

Henriette Schanche

Skåtøy Kirke

Gudstjeneste søndag 11. september kl.1130

Prest: Kjell Vedø, offer til Litauenhjelpen.

Lørdag/søndag 10/11. september.

Tårnagentene: Barn 8-9 år inviteres til spennende oppdrag i Skåtøy kirke. 11-15 på lørdag 10. september, og i forbindelse med gudstjenesten søndag 11. september.

Dette er for barn fra Skåtøy og Kragerø.

Søndag 28. august kl. 1100 i Kragerø kirke.

Avskjedsgudstjeneste for Harald Monsen.

Velkommen Skåtøy menighetsråd

Lokalet på Skåtøy (følg oss på Facebook?)

Sommermarked er over , men høst og vinterprogram kommer.

Lokalstyret.

Skåtøy kalender (Andre arrangementer og tilbud, klikk på **blå tekst**)

Eidkilen Bakeriutsalg (se hjemmeside)

Filtmakeriet på Skåtøy May Hvistendal (se hjemmeside)

Catering Solutions Helleseng (se hjemmeside)

Skåtøy i farta Opplevelser på Skåtøy (se hjemmeside)

Sommeren er over, men ikke helt ta en sjekk på hjemmesidene over for tilbud utover høsten og på helårsbasis.

Tor D

HUSKESTUA.

Vi minner dere på at frist for påmelding til turen til Z museum i Treungen er 29. august. Dere som er med i "Skåtøyliv før og nå" finner pris, og opplysninger om turen der.

Alt er inkludert i prisen bussturen, inngang, og middag nede i Treungen "centrum"

Påmelding til Grethe 986 49 480

Sjekk på nett? Tidligere Flaskeposter?

Skole?

Prosjektet Dønngigs bøye.

Et nytt økonomisk skippertak trengs!

Takk til tidligere store og små bidragsytere så langt. Vi ønsker oss flere sponsorer på lista.

Arkitekthuset as, David Løffler - 92099747

Iseksport as, Tom Erik Hole

Byggmester Tore Abrahamsen - 91850561

Kragerø og Skåtøy Historielag

Galeasen Skåtøy as, Tor Dønvik

Stiftelsen Skåtøy Vise og Poesifestival

Per Gierløff Klem

Dønnevik Gård, Ingvild Gierløff Løe

Skåtøy - Sangpoetenes møtested

Kragerø Kommune avdeling Kultur

Stiftelsen Berg Museum

Innsamling fortsetter: Med bidrag på noen hundrelapper fra hver flaskpost-leser er bøyeprojektet snart finansiert! Sponsor (kr 10000 eller mer) får navn på messingskilt i bygget om de ønsker det.

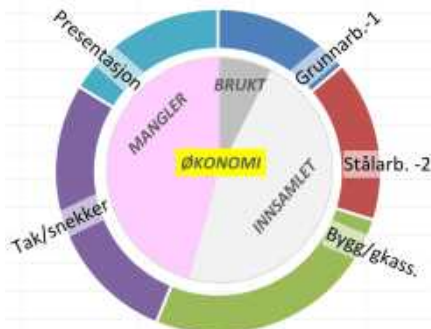
Kontakt;

Tor Dønvik, 90678830/tor.donvik@gmail.com,

Arnfinn Jensen 90584852/ arnfj@frisurf.no

Med bidrag fra flaskepostleserne i juli ser vi av etterfølgende figur at vi er over halvveis i forhold til budsjett. Vi har allerede midler til påbegynne bygget og få bøyen under tak. Vi skal også gå gjennom flere forenklingsforslag for og forsøke å redusere kostnader i løpet av de neste ukene.

Prosjekt Dønngigs bøye ca. kr 300' totalt

Vi trenger din støtte:

Bank kto for støtte er: **2655 03 90220**
eller **Vipps: 575290** (Skåtøys Venner)

kun 8 fot i diameter, men skulle romme 16 passasjerer. Det var trangt om plassen selv om diameteren på folk dengang nok var betydelig mindre enn undertegnede.

Storm King er tapt for ettertiden, Uræd bevart i Ålesund og eneste gjeværende av Dønngigs Bøye er på plass i grunnmuren for utstillingsbygget ved Skåtøy kirke.

I løvverket til høyere på bildet skimtes minnesmerket over omkommne krigs-seilere, og bøyen skal jo også være et minnesmerke over andre sjøfolk og fiskere som tidligere tider forsvant for alltid på sjøen.

Tiden tann har gjort at seil, ror, kjøll, lufterør og invendig utstyr nå mangler, men vi ser mannluker, køyer og feste-bøyler for utvendig tauverk og utstyr. — Likevel et flott minnesmerke over Dønngig og alle som forsvant på sjøen.

*(Vipps mens du husker det!, ta kontakt vdr. sponing)
(forts. neste nr) Tor Dønngig 8*

Freelancejournalist Lars Ludvig Rød forsøker å få en artikkel inn i RS magasinet om Norges tre verdensledende pionerer med lukkede livbåter fra rundt år 1900.

Undertegnede og Per på 7 år illustrerer på Røds foto at bøyen ikke er stor, den er